

תרגיל 3 מודלים חישוביים

להגשה עד 3.6

קבוצות תרגול 03-05 מגישות לתא 21 וקבוצות 06-09 לתא 23
בקומה התחתונה בבניין 216, בתאים השמאליים (תא 21 של אופיר בן שוהם ותא 23 של שמעון כהן).
רשמו על התרגיל שם מלא ות.ז. וקבוצת תרגול

1. למת בר הלל ואוטומט מחסנית (25 נקודות)

עבור כל אחת מהשפות הבאות, קבע האם היא שפה ח"ה או לא.
אם השפה ח"ה: הראו אוטומט מחסנית שמקבל את השפה.
אם השפה לא ח"ה: הוכיחו ע"י למת בר הלל

א. $L = \{a^i b^j b^k \mid k \geq i + j\}$

ב. $L = \{a^i b^j c^i d^j \mid i, j \geq 0\}$

ג. $L = \{a^i b^j c^j d^i \mid i, j \geq 0\}$

ד. $L = \{a^i b^{i^2} \mid i \geq 0\}$

בשפות שהן ח"ה, מספיק לצייר תרשים עבור אוטומט מחסנית. השתמשו במודל שנלמד בהרצאה ובתרגול שבו המצבים המקבלים מקבלים כל מילה (שמסתיימת במצב זה) **ללא תלות** במצב במחסנית.

2. סגירות שפות (25 נקודות)

נגדיר את הפעולה הבאה על שפה L:

$$\text{permu}(L) = \{w \mid \exists y \in L \text{ so that } w \text{ is a permutation of } y\}$$

כלומר כל המילים שקיימת עבורן מילה בשפה L שמורכבת מאותן אותיות (פרמוטציה או תמורה).

דוגמא, נניח ש $L = \{aba\}$ אז $\text{permu}(L) = \{aab, aba, baa\}$

- א. הוכיחו שהשפות הרגולריות לא סגורות לפעולה $\text{permu}(L)$.
הדרכה: הניחו בשלילה שהשפות הרגולריות סגורות לפעולה והגיעו לסתירה ע"י פעולות ששפות רגולריות סגורות אליהן.
ב. הוכיחו שהשפות ח"ה לא סגורות לפעולה $\text{permu}(L)$.
הדרכה: הניחו בשלילה שהשפות סגורות לפעולה והשתמשו בשפות משאלות 1ב ו1ג ובתכונת החיתוך של שפות ח"ה עם שפה רגולרית על מנת להגיע לסתירה.

3. דקדוק תלוי הקשר (10 נקודות)

הגדירו דקדוק תלוי הקשר עבור השפה הבאה (מספיק רק לרשום את כללי הגזירה):

$$L = \{a^i b^{2i} a^i \mid i \geq 1\}$$

4. מכונת טיורינג (20 נקודות)

תהי השפה $L = \{0^{2^n} \mid n \geq 0\}$ מעל הא"ב $\{0\}$ תארו בפסאודו קוד אלגוריתם של מ"ט המקבלת את השפה וציירו תרשים של המכונה.

5. (10 נקודות)

תהי השפה הבאה מעל הא"ב $\{a, b, \#\}$:

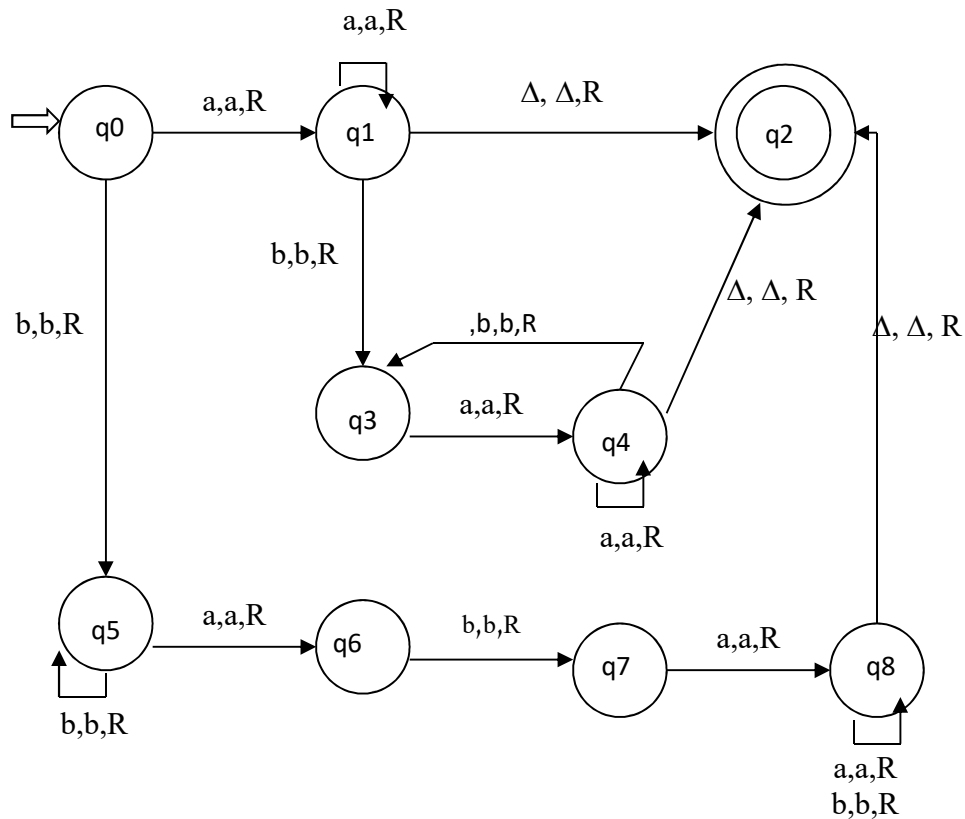
$$L = \{x\#y \mid x \text{ is a substring of } y \wedge x, y \in \{a, b\}^*\}$$

Substring = תת מחרוזת- רצף של תווים מהמילה (למשל תתי המחרוזת של המילה bab הן b, ba, ab, bab)

תארו בפסאודו קוד אלגוריתם למכונת טיורינג דטרמיניסטית המקבלת את השפה. **אין צורך** לצייר את האוטומט או להגדיר את המעברים בטבלה.

6. 10 נקודות

נתונה מכונת טיורינג המקבלת כקלט מילים מהא"ב $\{a, b\}$ כאשר התו Δ מופיע לפני ואחרי הקלט אינסוף פעמים.

- א. הצג מסלול חישוב של המכונה ע"י קונפיגורציות עבור כל אחת מהמילים הבאות:
 (1 a (2 abbab (3 aaababaabaa
- ב. מהי השפה המתקבלת ע"י מכונה זו.